

Høringsnotat vedr. mere værdiskabende CSR-rapportering

1. Indledning

Den 31. oktober 2019 igangsatte erhvervsminister Simon Kollerup en offentlig høring om, hvordan der kan skabes mere værdi af redegørelsen for samfundsansvar, også kaldet CSR-rapporteringen.

Høringen er igangsat på baggrund af en efterspørgsel blandt interessenter på området om at gøre CSR-rapporteringen mere værdiskabende for regnskabsbrugerne, dvs. investorer, samarbejdspartnere, forbrugere, samfundet og virksomhederne selv. Samtidig er der et momentum for at se på CSR-rapporteringen, da der på internationalt niveau bliver igangsat forskellige initiativer og udviklet forskellige indikatorer for rapportering, herunder ESG-nøgletal (Environmental, Social and Governance), internationale standarder, en fælles europæisk taksonomi for bæredygtige investeringer mv., hvilket med fordel kan tænkes ind i CSR-rapporteringen.

Den nuværende lovgivning, som gennemgås nærmere i punkt 2, har en fleksibilitet, der betyder, at CSR-rapporterne ofte er meget individuelle og ofte ikke egner sig til sammenligning på tværs. Derfor er formålet med høringen bl.a. at undersøge, hvordan rapporteringen kan gøres mere sammenlignelig og skabe mere transparens til gavn for samfundet og virksomhederne selv.

Høringen løb fra den 31. oktober og frem til den 1. december 2019. Der er modtaget 22 høringssvar fra følgende, som er inddelt i erhvervs- og fagorganisationer (Dansk Industri, Dansk Erhverv, De Samvirkende Købmænd, IT-Branchen, Fagbevægelsens Hovedorganisation, Danske Rederier, XBRL Danmark, Finans Danmark, FSR – danske revisorer), virksomheder (Ege Group, Novo Nordisk, Gubra, Respaunce, E-Quality, Økonomisk Ugebrev) og civilsamfundet (Amnesty International, Global Aktion, 92-gruppen og Globalt Fokus, Forbrugerrådet Tænk, Folkekirken Nødhjælp, Institut for Menneskerettigheder, Global Compact Network Denmark). Høringssvarene kommer til at indgå i de anbefalinger, som afleveres til regeringen i efteråret 2020.

2. Gældende dansk ret

Danmark indførte i 2008 regler om redegørelse for samfundsansvar, som gælder for store virksomheder, børsnoterede virksomheder og statslige aktieselskaber. Store danske virksomheder har siden 2009 rapporteret om samfundsansvar i deres årsrapport, jf. §99a i årsregnskabsloven. Årsregnskabsloven medfører, at de største danske virksomheder er forpligtet til at redegøre for deres politikker for samfundsansvar.

ERHVERVSSTYRELSEN

Dahlerups Pakhus
Langelinie Allé 17
2100 København Ø

Tlf. 35 29 10 00
Fax 35 29 10 01
CVR-nr 10 15 08 17
E-post erst@erst.dk
www.erst.dk

ERHVERVS MINISTERIET

Den danske lovgivning implementerer EU's regnskabsdirektiv. I 2014 blev der med direktiv 2014/95/EU vedtaget en ændring af regnskabsdirektivet 2013/34/EU, som forpligter medlemsstaterne til at stille nærmere krav til virksomhedernes redegørelse for samfundsansvar. De danske krav i årsregnskabsloven blev tilpasset direktivets krav ved lovændring i 2015 og igen i 2018.

Rapporteringen om samfundsansvar følger et følg-eller-forklar princip. Det betyder, at de største danske virksomheder har pligt til at give oplysninger om deres politikker for samfundsansvar, herunder fx miljø og menneskerettigheder, hvis de har en politik på disse områder. Såfremt virksomhederne ikke har politikker for samfundsansvar, skal de oplyse om baggrunden herfor.

Den lovpligtige redegørelse for samfundsansvar skal gives i tilknytning til ledelsesberetningen. Men der er en stor fleksibilitet for virksomhederne i og med, at redegørelsen kan placeres i en supplerende beretning til årsrapporten, hvortil der henvises i ledelsesberetningen eller på virksomhedens hjemmeside, hvortil der henvises i ledelsesberetningen.

3. Høring

Erhvervs- og fagorganisationer

Dansk Industri

Dansk Industri (DI) støtter ønsket om, at redegørelsen for samfundsansvar skaber værdi for alle parter, heriblandt virksomhederne, og er enig i, at transparensen om samfundsansvar blandt virksomheder bør øges. DI mener i den forbindelse, at rapporteringen skal give forretningsmæssigt mening og være et nyttigt og værdiskabende instrument i virksomhedernes kommercielle virke.

DI opfordrer til, at det **nuværende regelsæt bevares**, da det i sig selv er byrdefuldt for virksomheder at ændre på lovkrav, som de netop har indrettet sig efter. DI opfordrer til, at der i stedet undersøges andre instrumenter til fremme af virksomheders rapportering om samfundsansvar, herunder assistance til opbygning af virksomhedernes kapacitet til at rapportere.

DI henviser til international harmonisering for at skabe ensartede konkurrencevilkår. Det er derfor vigtigt ifølge DI, at de danske regler for rapportering er i overensstemmelse med lovkrav på EU-niveau. DI anbefaler derfor, at de danske krav til rapportering fortsat afspejler kravene i EU-direktivet (2014/95/EU) tæt i form af en minimumsimplementering, og at de fortsat opfordrer til brug af internationale standarder, retningslinjer og principper, som for eksempel FN Global Compact, FN's Retningslinjer for Menneskerettigheder og Erhvervsliv og OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder.

DI opfordrer til, at de **vejledende rammer styrkes** frem for at ændre på lovkravene til redegørelsen for samfundsansvar. Eksempelvis kunne man ifølge DI med fordel søge at opbygge virksomhedernes evne til at gennemføre væsentlighedsanalyser som et fundament for en målrettet, prioritet indsats, eventuelt med afsæt i det 'dobbelte perspektiv' for væsentlighed som defineret i EU's retningslinjer for ikke-finansiell rapportering (tillæg, juni 2019). Vejledningerne kunne ifølge DI være sektorbaseret mhp. at øge mulighederne for sammenligning, og der kunne ift. udvikling af indikatorer ses på internationalt anerkendte standarder.

Dansk Erhverv

Dansk Erhverv (DE) bemærker indledningsvist, at årsregnskabslovens §99a baserer sig på NFI-direktivet, og at DE støtter en **ensartet implementering af direktivet i hele EU** for at sikre lige konkurrencevilkår i praksis. Forskelle i national lovgivning kan ifølge DE blive en byrde for virksomheder, der opererer på tværs af grænser inden for EU. DE støtter ikke strengere krav til danske virksomheder end hvad, der er gældende for resten af EU.

DE finder det afgørende, at anbefalingerne til virksomhederne **harmoniseres med gældende internationale retningslinjer såsom GRI, CDP, FN's Global Compact** m.fl., så virksomheder ikke skal lave 'dobbelt-rapportering' til en dansk kontekst.

Det er ifølge DE vigtigt med en **balance imellem foruddefinerede rapporteringskrav og sammenlignelighed**. DE finder ikke, at der er behov for mere specifikke eller foruddefinerede rapporteringskrav for danske virksomheder, da det ifølge DE er virksomhederne selv, der bedst kan vurdere, hvordan de bør arbejde med CSR inden for de givne internationale og nationale rammer og regulering. De mener dog samtidig, at transparens og sammenlignelighed af data med fordel kan understøttes for at optimere anvendelsen af oplysningerne blandt fx investorer og analytikere.

DE ser i den forbindelse positivt på de fælles standarder for ESG-nøgletal og bæredygtige investeringer, der blev lanceret af Finansforeningen, Nasdaq og FSR – danske revisorer i juni 2019

DE bemærker derudover, at der med fordel kunne skabes en **tættere kobling til FN's Verdensmål** i den lovpligtige redegørelse for samfundsansvar, da dette kunne skabe en større national og international sammenhæng.

I forhold til små- og mellemstore virksomheder finder DE, at de særligt har brug for bedre værktøjer og vejledning. DE er tilfreds med, at SMV'er er undtaget for kravet om redegørelse for samfundsansvar, men forudser, at denne gruppe af virksomheder alligevel vil blive indirekte påvirket af eventuelt nye CSR-rapporteringskrav, der resulterer i nye krav til for eksempel underleverandører. DE ser derfor behov og mulig-

hed for at **styrke små og mellemstore virksomheder gennem fx branchespecifik vejledning og initiativer** til støtte for disse virksomheder, når de støder på CSR-krav i deres værdikæde.

DE anbefaler desuden Erhvervsstyrelsen at arbejde for at forbedre offentlige myndigheders efterspørgsel efter ansvarligt producerede varer og tjenester til støtte for et lokalt markedstræk.

De Samvirkende Købmænd

De Samvirkende Købmænd (DSK) mener, at transparens er vigtig, da transparens bl.a. allerede efterspørges i dag af de danske forbrugere, der handler i dagligvarebutikkerne, og **transparens er dermed en vigtig konkurrenceparameter** for de danske dagligvarekæder.

DSK bemærker, at det er tydeligt at se i CSR-rapporterne, at det er vanskeligt at sammenligne de opnåede resultater, da afrapporteringen er forskellig og indeholder forskellige måltal, hvorfor en **større sammenlignelighed** kunne være ønskelig. Samtidig bemærker DSK, at det er vigtigt, at de nye anbefalinger – under den forudsætning, at de skal udmønte lovændringen – tydeliggør det for virksomhederne, hvordan de bedst oplyser de krævede oplysninger om risici og de krævede nøgletal, så lovændringen får den tilsigtede effekt. Endelig peger DSK også på, at selvom om sammenlignelighed er vigtig, så er det af afgørende betydning, at hensynet til større sammenlignelighed opvejes over for **hensynet til virksomhedernes fleksibilitet** ved valg af fokusområder.

Danske Rederier

Danske Rederier mener overvejende, at rapportering skal give mening og bringe **værdi for virksomheden selv**. CSR-rapportering skaber ifølge Danske Rederier allerstørst værdi, når den er afsæt for en dialog internt i virksomheden, og når den inkorporeres som strategisk pejlemærke for de øverste ledelseslag.

Selvom Danske Rederier er enig i, at transparente og sammenlignelige løsninger giver mening for stakeholdere, særligt investorer, så mener Danske Rederier, at den bedste rapporteringsløsning er den, der giver mening for virksomheden selv. Og den løsning vil være lige så **individuel** som enhver given virksomhed. Derfor råder Danske Rederier til forsigtighed i forhold til en egentlig standardisering af CSR-rapporteringen, da standardiserede nøgletal ifølge Danske Rederier bl.a. forudsætter en ressourcekrævende generering af data, som kan betyde, at **erhvervet pålægges nye byrder**.

Danske Rederier opfordrer til, at der i stedet ses på andre måder at skabe sammenlignelighed og transparens, fx ved at indføre kriterier til kvaliteten af de emner, der rapporteres om, hvilket kan omfatte bredden af rapporteringsemner, så det er muligt at sammenligne virksomheders aftryk i forhold til en række konkrete, sektorspecifikke emner. Det kan også om-

fatte væsentlighed, så bestemte emner, der vurderes afgørende i en samfundsmæssig kontekst, prioriteres i forbindelse med rapportering.

Fagbevægelsens Hovedorganisation

Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH) mener overordnet, at det vil være godt med en mere sammenlignelig og transparent CSR-rapportering. Ifølge FH kommer høringen på et tidspunkt, hvor der på flere fronter er opmærksomhed omkring at gøre virksomhedernes samfundsansvar mere forpligtende, herunder arbejdet i FN's menneskerettighedsråd med at udvikle en bindende traktat om forretningsførelse og menneskerettigheder samt initiativer i en række europæiske lande, hvor der laves undersøgelser og tages politiske initiativer til lovgivning om ansvarlig virksomhedsadfærd og nødvendig omhu.

FH anbefaler, at der i Danmark indføres **lovgivning, som kan styrke virksomhedernes samfundsansvar**. Lovgivningen skal ifølge FH sikre, at virksomhederne identificerer, forebygger, afbøder og redegør for de potentielle skader, som deres aktiviteter kan medføre. Lovgivningen skal medføre positive incitamenter til at påtage sig et større samfundsansvar såvel, som indebærer effektiv og risikobaseret håndhævelse, herunder at ofre for krænkelse af menneskerettigheder har adgang til effektive retsmidler. Lovgivningens krav kan ifølge FH med fordel gradueres efter et risikobaseret princip og efter virksomhedernes størrelse og formåen.

FH anbefaler ligeledes, at der indgås en tæt dialog med Finland, Frankrig og andre ligesindede lande om at fremme en europæisk løsning, og at Danmark bakker op om initiativer til at gennemføre EU-lovgivning om **nødvendig omhu (due diligence)**.

FH mener desuden, at der bør arbejdes på at udvikle et standardiseret og brugervenligt rapporteringsformat, hvorved virksomhedernes kræves at **rapportere om overholdelsen af relevante standarder, herunder ILO-konventioner mv.**

IT-Branchen

Ifølge IT-Branchen, er nøglen til grøn omstilling samarbejde om data og transparens. IT-Branchen lægger vægt på, at det er vigtigt med en **valid databank**, som giver virksomheder mulighed for at dokumentere deres bæredygtighedsindsats ens på tværs af brancher.

For at opnå større sammenlignelighed og mulighed for dokumentation af effekt, foreslår IT-Branchen, at der etableres en **fælles national standard beregning og dokumentation af energieffektivitet** baseret på EU-praksis, defineret på tværs af brancher og sektorer, men med mulighed for at tilvælge relevante områder alt efter hvilke brancher virksomheden agerer i. Derudover foreslår de et **pilot brancheinitiativ for indsamling af data** med fælles datagrundlag understøttet af staten.

IT-Branchen fremhæver desuden, at CSR-rapportering skal have et **globalt udsyn**, og at der i forbindelse med udvælgelse af datastandarder skal kigges til EU's energieffektiviseringsstandarder samt førende erhvervsorganisationer, fx Responsible Business Alliance og kendte datarammer udstedt af OECD og EU.

XBRL Danmark

XBRL Danmark henviser til, at rapporteringen af virksomheders finansielle oplysninger til Erhvervsstyrelsen foregår ved brug af XBRL, hvorfor de finder det naturligt og hensigtsmæssigt, at **XBRL indgår i det kommende arbejde med at standardisere og styrke rapportering** af samfundsansvar.

XBRL Danmark gør derudover opmærksom på, at XBRL indgår i den rapportering, der træder i kraft i 2021 (dvs. for regnskabsåret 2020 for de, der har kalenderårsregnskaber) på den europæiske bane vedrørende transparensdirektivet, hvor børsnoterede virksomheder skal rapportere til Finanstilsynet i henhold til retningslinjer fastlagt af ESMA (European Securities and Markets Authority).

Finans Danmark

Finans Danmark (FD) foreslår, at der sker en **inddragelse af internationale og europæiske initiativer**, herunder fx EU's handlingsplan om bæredygtig finans, Task Force on Climate-related Financial Disclosure (TCFD), og det nylige tillæg om rapportering af klimarelaterede oplysninger til retningslinjerne for ikke-finansiell rapportering. FD foreslår desuden en **benchmark til, hvilke krav/anbefalinger man har i sammenlignelige lande (særligt i Norden)**, herunder, om der findes relevante branchespecifikke retningslinjer, som kan øge sammenligneligheden af virksomhedernes rapportering.

FD opfordrer til, at der anvendes et **proportionalitetsprincip**, så eventuelle nye retningslinjer bliver operationelle for både store og små virksomheder, samt, at den eksisterende mulighed for at give **CSR-rapporteringen på virksomhedens hjemmeside**, men med henvisning hertil i ledelsesberetningen i årsrapporten, opretholdes. Ifølge FD vil et eventuelt krav om fuldt ud at indarbejde CSR-rapporteringen i ledelsesberetningen i årsrapporten i nogle situationer kunne føre til en uhenigtsmæssig skævvridning af CSR-rapporteringen.

FSR – danske revisorer

FSR – danske revisorer (FSR) ser et behov for en modernisering af CSR-rapporteringen og nogle åbenlyse forbedringspotentialer ift. den rapportering, vi kender i dag. For FSR handler det om at bringe CSR-rapporteringen på niveau med den finansielle rapportering og sikre integration af alle væsentlige informationer om virksomheden i rapporteringen ud fra en fælles begrebsramme. For at opnå dette foreslår FSR, at CSR-rapporteringen fremover skal være **mere data- og fakta-orienteret**, og at data skal være **standardiserede og validerede for at øge pålideligheden**.

lighed. Det kan fx være de 15 ESG-nøgletal, som FSR – danske revisorer har udvalgt i samarbejde med Nasdaq Copenhagen og Finansforbundet.

FSR foreslår, at der stilles konkrete **minimumskrav til inddragelse af hoved- og nøgletal/KPI'er**, herunder med definition, afgrænsning og regnskabspraksis, som virksomhederne kan anvende ud fra en væsentlighedsvurdering. Det må så afhænge af de enkelte virksomheder, hvilke nøgletal, der præsenteres. På sigt kan man ifølge FSR forvente en branchekutyme, der kan blive en 'standard', fx kan de 15 ESG-nøgletal være et sted at starte. For yderligere at skærpe muligheden for at sammenligne virksomheder, foreslår FSR, at der tænkes en **rapporteringsplatform** ind som standard.

FSR bemærker, at CSR-rapporten skal være **forståelig og anvendelig** for læseren. I den forbindelse mener FSR, at det er centralt, at rapporteringen findes i årsrapporten eller anden rapport via et link fra ledelsesberetningen, hvor den skaber værdi for læseren. Det foreslås bl.a., at en **digital ramme** kan understøtte fremtidig rapportering og lette udtræk af de data, læseren ønsker.

FSR foreslår desuden, at rapporteringsformen udvikles således, at virksomheden vurderer og konkretiserer sin **værdiskabelse samt væsentlige risici for samfundet**. Derudover foreslår FSR, at der stilles tydeligere krav til beskrivelse af anvendt **rapporteringspraksis** mhp. at bringe CSR-rapportering op på højde med den økonomiske og finansielle rapportering i årsrapporten.

Endelig foreslår FSR, at rapporteringen også omfatter en redegørelse for virksomhedens **governance**, herunder hvordan virksomheden i praksis arbejder med samfundsansvar, herunder organisering, og integrering af due diligence-processer samt vurdering af væsentlighed.

Det er FSR's opfattelse, at for at CSR-rapporteringen skal skabe yderligere værdi, skal **afgrænsningen** af, hvem der skal rapportere, gentænkes. Samtidig bemærkes det, at for at sikre valide data, skal der involveres en **tredjepart til validering af rapporteringen**, gerne via et uafhængigt review. Behovet for kontrol og brug af revisor vil særligt være relevant på klimadata, herunder CO₂-udledning.

Der bør ifølge FSR også ses på **det rette ordvalg**, herunder bør "ikkefinansiel" gentænkes, som termen for data i CSR-rapporten. FSR opfordrer til, at termen ændres til **mere specifikke betegnelser**, eksempelvis klimadata og ledelsesdata, og at CSR-data og finansielle data betragtes under en samlet model, der hedder virksomhedsoplysninger.

Virksomheder

Ege Group

Ege Group hilser det politiske ønske om at ændre rapporteringskravene til virksomhederne for at gøre **rapporterne mere sammenlignelige** velkomment. Ege Group bemærker dog samtidig, at de nye krav bør **forenkle rapporteringen for virksomhederne** og ikke medføre flere regler og krav, som virksomhederne skal rapportere efter.

Ifølge Ege Group er det en **tidskrævende og kompleks proces at rapportere efter § 99 a og b** og det kan være vanskeligt at sikre, at ens CSR-rapport lever op til kravene i §99 a og b. Ege Group bemærker i den forbindelse, at når tingene bliver komplekse, giver det mindre værdi for virksomhederne.

Endelig bemærker Ege Group i forhold til værdiskabelsen, at det faktisk, at en CSR-rapport er sammenlignelig med rapporter fra andre virksomheder, ikke nødvendigvis giver værdi for den enkelte virksomhed.

Novo Nordisk

Novo Nordisk anbefaler, at dansk rapportering bygges på **The International Integrated Reporting Framework (IIRC)**, som bygger på internationale standarder og giver en række principper og vejledning, der kan sikre, at indholdet bliver strategisk og forbundet til kernen af virksomhedens forretning. Dermed knyttes ifølge Novo Nordisk en lige linje mellem integreret tænkning og praksis (due diligence, væsentlighed og strategisk fokus) og integreret rapportering om virksomhedens mål og resultater, med fokus på, hvordan virksomheden skaber værdi. Det anbefales også, at der ses på **the Future-Fit Business Benchmark (FFBB)** i forhold til struktur og målemetoder.

Novo Nordisk anbefaler, at danske krav samtænkes med det arbejde, der pågår i **EU-regi**, og at man går **væk fra begrebet 'ikke-finansiel'**, da det skaber en u hensigtsmæssig modsætning. I stedet kunne man med fordel ifølge Novo Nordisk referere til ESG-information.

Novo anbefaler, at danske virksomheders rapportering af §99A & B-krav som minimum bør **udarbejdes i XHTML og gerne XBRL tagges**. Dette vil ifølge Novo Nordisk understøtte tanken om én digitaliseret integreret rapport, idet danske virksomheder fra den 1. januar 2020 skal følge The European Single Electronic Format (ESEF), som kræver, at alle finansielle årsrapporter udarbejdes i XHTML og at IFRS konsoliderede regnskaber anvender XBRL tags og øge muligheden for læring.

Endelig bemærker Novo Nordisk, at danske virksomheders rapportering kunne tælles med i opgørelsen af fremdriften i **Danmarks arbejde med FN's verdensmål**.

Gubra

Ifølge Gubra er CSR-rapporteringen i sin nuværende form nærvædet ubrugelig af tre årsager: 1) CSR-rapporter indeholder ikke klare og velbegrundede baselines for, hvorvidt en virksomhed lever op til sine sociale

og miljømæssige forpligtelser, 2) CSR-rapporter indeholder en del usammenlignelige data, og 3) CSR-rapporter indeholder mange irrelevante anekdoter, der hører hjemme i reklamer og ikke i seriøse rapporter.

Brugbar CSR-rapportering forudsætter ifølge Gubra, at **rapporterede data enten er sammenlignelige på tværs af organisationer** eller præsenteres sammen med en **social eller miljømæssig baseline**, der angiver et klart og velbegrunderet socialt eller miljømæssigt grænsepunkt.

Gubra foreslår **fem konkrete CSR-indikatorer**, som vil kunne anvendes som sammenlignelige indikatorer i en CSR-rapport. Det drejer sig om hhv.: Klimaindikator, samfundsøkonomiindikator, verdensmålsindikator, fremtidsberedthedsindikator og guidelines- og standardindikator.

Respaunce

Respaunce oplever en del rapporter, der ikke lever op til lovkravene og som ender som markedsføringsmateriale uden dokumentation af indsatsene. Respaunce bemærker, at dette kan skyldes, at virksomhederne har svært ved at se værdien af rapporteringen, samt, at det er svært at få et overblik over, hvad der skal rapporteres om og rapporteringsstandarderne har udviklet sig markant de seneste år.

Respaunce foreslår, at **frivilligheden skal bevares i størst muligt omfang**. De foreslår desuden, at det vil være relevant med nogle få, **men faste nøgletal på de områder, hvor indsatsen giver en generel og samfundsmæssig værdi**, fx baseret på Finansforeningen, FSR og Nasdaq Copenhagens rapport "ESG-hoved- og nøgletal i årsrapporten", juni 2019, som kan suppleres med rapportering om antallet af alvorlige hændelser i relation til menneskerettigheder og anti-korruption/hvidvask mv. og oplysninger om skattebetaling, jf. de anbefalinger, der kommer fra GRI i december 2019.

Respaunce foreslår, at oplysningerne skal opsættes, så de er sammenlignelige, fx ved normalisere data, så de faktiske værdier sættes i relation til fx antallet af medarbejdere, omsætning, produktionsenheder eller bygningens areal. Værdierne skal ifølge Respaunce opsamles og offentliggøres, så virksomhederne og interessenterne får mulighed for at benchmarkere deres tal med andre virksomheder i samme branche. Alle nøgletal bør ifølge Respaunce lagres i et centralt register, hvor alle interessenter har adgang.

Økonomisk Ugebrev

Ifølge Økonomisk Ugebrev (ØU) er CSR-rapporten med **den nuværende rapporteringspraksis ikke brugbar**, hvis man ønsker at sammenligne en virksomheds CSR-indsats med andre. ØU bemærker, at hvis CSR-rapporteringen skal gøre læserne i stand til at bedømme og sammenligne virksomheders CSR-indsats, er det **nødvendigt at stille en række specifikke minimums lovkrav** til rapportens form og indhold.

Der oplistedes tre forslag: For det første skal CSR-rapporter være underlagt **ekstern revision** på samme måde som det finansielle regnskab. For det andet skal CSR-rapporter **kun indeholde ESG-data og ESG-nøgletal, der enten er direkte sammenligneligt** med andre virksomheders data eller hvor grænseværdien (baseline) for det pågældende data er klar for læseren. Det foreslås, at udgangspunktet kunne være Finansforeningen/, Nasdaq Copenhagen og FSR – danske revisorers forslag til 15 ESG-nøgletal. I den forbindelse bemærkes det, at det kunne være en fordel at stille krav om, at alle benyttede data skal oplyses i rå format, da det vil give investorer og andre læsere en lettere mulighed for selv at arbejde med supplerende nøgletal. For det tredje bør virksomheder angive, hvilke **internationale CSR-retningslinjer**, de efterlever.

E-QUALITY

E-QUALITY fokuserer i høringssvaret på **§99b i årsregnskabsloven** samt reglerne i **selskabsloven §139a om måltal og politik for det underrepræsenterede køn**, som i følge E-QUALITY ikke virker efter hensigten. Ifølge E-QUALITY fremgik det i forbindelse med evalueringen af lovgivningen i 2016-17, at effekten af lovgivningen er temmelig uklar og svag, og ifølge E-QUALITY er **monitorering** den eneste metode, der er fastlagt for at få lovgivningen implementeret, og derfor bør denne del virke efter hensigten.

E-QUALITY foreslår derfor, at der strammes op på kravene til afrapportering og det foreslås, at den mest effektive metode er at **oprette et skema, som virksomhederne skal afrapportere i**. Dette vil ifølge E-QUALITY gøre det lettere for virksomhederne at gennemskue, hvad der egentlig kræves. E-QUALITY foreslår specifikke rubrikker til et afrapporteringsskema, der som minimum skal leve op til Erhvervsstyrelsens vejledning på området. Forslaget vil indgå i styrelsens videre arbejde.

E-QUALITY bemærker desuden, at der bør strammes op på **revisorernes rolle**, da revisorerne ifølge E-QUALITY har pligt til at komme med anmærkninger, såfremt virksomhederne ikke lever op til lovens krav om opstilling af måltal og udarbejdelse af en politik og handlingsplan. Dette sker ifølge E-QUALITY ikke i dag, og E-QUALITY mener, at hvis revisorerne opfyldte deres rolle, ville det væsentligt lettere for Erhvervsstyrelsen at monitorere. E-QUALITY foreslår, at der evt. udbydes kurser til revisorerne så de er klædt på opgaven.

Civilsamfundet

Global Aktion

Global aktion bemærker, at menneskers rettigheder bør stå over investorer og virksomheders. I den forbindelse ønsker Global Aktion konkrete forbedringer i produktionskæden, herunder en **due diligence mekanisme** (nødvendig omhu), som er bundet op på lovgivning.

I forhold til lovpligtig due diligence bemærker Global Aktion, at det ikke er nok at vise forbedrede systemer for due diligence. Det er afgørende, at

det kommunikerer offentligt, hvilke udfordringer de forbedrede due diligence-systemer har identificeret og ligeledes, hvordan virksomheden har planlagt at håndtere disse.

Global Aktion henviser i den forbindelse til OECD's retningslinjer (OECD Due diligence guidance for responsible business conduct, 2018). Der henvises desuden til The Bangladesh Accord, hvor der er offentlige rapporter tilgængeligt.

Amnesty International

Ifølge Amnesty International er virksomheder og investorer i 30 år blevet opfordret til på primært frivillig basis at vise respekt for mennesker og miljø i forbindelse med deres verdensomspændende aktiviteter ("do no harm"). Det har nogle virksomheder og investorer ifølge Amnesty International gjort og andre vil gerne, hvilket er positivt. Men ifølge Amnesty International er der stadigvæk for få, som viser en seriøs og systematisk indsats på området, herunder når det handler om negative indvirkninger på mennesker og miljø i forbindelse med deres verdensomspændende aktiviteter.

Amnesty International bemærker samtidig, at der i Danmark forståeligt nok er meget fokus på den grønne dagsorden, hvilket er vigtigt, men i følge Amnesty International sker dette på bekostning af menneskerettighederne. Samtidig bemærker Amnesty International, at virksomheder og investorer ofte spørger en konsulent kort tid før, de skal være færdige med deres årsregnskab om at få noget med om samfundsansvar, hvilket ifølge Amnesty International ikke er at vise samfundsansvar. Ligeledes mener Amnesty International, at lovgivning og vejledning, der kun har fokus på interne forhold og indikatorer samt undtagelser for rapportering om samfundsrelevante forhold, heller ikke med til at sikre samfundsansvar.

Amnesty International foreslår, at Danmark bør indføre selvstændig lovgivning om samfundsansvar, der har fokus på **lovpligtig nødvendig omhu (due diligence)** for både virksomheder og investorer (inklusive mht. rapportering og transparens) på menneskerettigheds-, miljø -og på klimaområdet i overensstemmelse med **FN's retningslinjer for menneskerettigheder og erhverv (UNGP) og OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder**. Lovkravene i årsregnskabsloven, mv. bør ifølge Amnesty International ændres til at være i overensstemmelse med denne lov, hvor der på menneskerettighedsområdet henvises til the UNGP reporting framework og GRIs seneste arbejde mht. rapportering om due diligence processer. Samtidig bemærker Amnesty International, at det skal være muligt for ofre for alvorlige krænkelse, der måtte involvere danske virksomheder og investorer at rejse en sag ved civile domstole.

Amnesty International mener, at **Danmark skal være blandt de lande, der går foran** og viser vejen, bl.a. sammen med Frankrig der allerede har fået lovgivning og Finland, som har forpligtet sig til det. Ifølge Amnesty

International viser forskning, at der er fordele for virksomheder og investorer ved at udøve nødvendig omhu. Det sikrer god risikostyring, tilfredse medarbejdere, færre sygedage, et godt omdømme i offentligheden mv.

92-gruppen og Globalt Fokus

92-Gruppen og Globalt Fokus bemærker, at det er positivt, at rapporteringskravene i årsregnskabsloven er blevet udvidet gennem årene – især har EU-direktivet om ikke-finansiell rapportering medført forbedringer. De mener dog, at det er et generelt problem, at der kun er lovkrav til selve rapporteringen om samfundsansvar, og kun gennem årsregnskabsloven. Det er ifølge 92-Gruppen og Globalt Fokus problematisk, at virksomheder dermed kun skal forholde sig til deres samfundsansvar, når de mener, at arbejdet med samfundsansvar er centralt for beskrivelsen af deres økonomiske præstation. Ifølge 92-Gruppen og Globalt Fokus bør virksomheder være pålagt ved lov først og fremmest at handle samfundsansvarligt og kan så dernæst tjene penge på det.

Derudover finder 92-Gruppen og Globalt Fokus det problematisk, at der ikke er **krav til politikker** i det nuværende lovkrav, da internationalt anerkendte standarder for samfundsansvar ifølge 92-Gruppen og Globalt Fokus kræver, at virksomheder skal udarbejde politikker og redegøre for indholdet i dem.

92-Gruppen og Globalt Fokus bemærker også, at der er et **manglende fokus på FN's retningslinjer for menneskerettigheder og erhverv (UNGP) og OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder** i årsregnskabsloven, og så mener 92-Gruppen og Globalt Fokus, at **undtagelsesbestemmelsen (skadesklausulen)** er både skadelig og overflødig i forhold til formålet om at sikre rapportering om samfundsansvar.

92-Gruppen og Globalt Fokus mener, at der bør **rapporteres om indsatser for cirkulær økonomi**, fx med indikatorer for spildprocenter i forbrug af råvarer og genanvendelsesprocenter for virksomhedens produkter.

Derudover mener 92-Gruppen og Globalt Fokus, at der er behov for en **selvstændig lov om due diligence** for både virksomheder og investorer og adgang til civile domstole i alvorlige sager.

Forbrugerrådet Tænk

Forbrugerrådet Tænk støtter høringssvaret fra 92-Gruppen og Globalt Fokus.

Folkekirkens Nødhjælp

Folkekirkens Nødhjælp anbefaler, at **rapporteringsstandarder følger UNGP's**, og at lovkravet indeholder forventning om at følge standarder og vejledninger givet i UNGP Reporting Framework i forhold til at sikre relevant rapportering og transparens omkring virksomhedernes tiltag for at sikre respekt for menneskerettigheder og klima, jf. 2015 opdateringen. Øvrige rapporteringsrammer kan ifølge Folkekirkens Nødhjælp tilgodeses som

supplement eller frivillige engagementer, herunder finder Folkekirkens Nødhjælp det problematisk, at UN Global Compacts rapporteringssystem anerkendes som efterlevelse af lovkrav, da rapporteringsforventningerne ikke er udarbejdet i forhold til eksisterende standarder.

Folkekirkens Nødhjælp henviser til, at UNGP's princip 3 fremstiller konkrete forventninger til statens ansvar for regulering og implementering af rammer og vejledning, der kan forebygge potentielle overtrædelser af menneskerettigheder gennem sikring af **nødvendig omhu (due diligence)**. På dette grundlag anbefaler FKN, at Erhvervsstyrelsen indleder en involverende konsultationsproces med bred repræsentation på tværs af myndigheder, virksomheder, fagbevægelse, civilsamfund og interesseorganisationer, som skal bidrage til at sikre, at det opdaterede lovkrav forankres i en eksplicit dansk standard for nødvendig omhu, der afspejler de konkrete behov og problemstillinger, der identificeres for danske virksomheder i deres operationer og relationer i ind- og udland.

Institut for Menneskerettigheder

Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at danske virksomheders rapportering foregår i overensstemmelse med **FN's Retningslinjer for Menneskerettigheder og Erhverv**, herunder, at det sikres, at virksomheder redegør for de risici for mennesker, der er forbundet med virksomhedens aktiviteter, i modsætning til risici for virksomheden. Samtidig bør virksomheden ifølge Institut for Menneskerettigheder konkret beskrive, hvorledes den forebygger og afhjælper disse risici og indvirkninger.

Det oprindelige rapporteringskrav og skærpelserne fra 2015 har i følge Institut for Menneskerettigheder medført en stigning i antallet af virksomheder, som rapporterer om menneskerettigheder, men der har endnu ikke været en omfattende og dækkende undersøgelse af, hvilke effekter dette har haft på virksomhedernes faktiske arbejde med menneskerettigheder. Institut for Menneskerettigheder anbefaler i den forbindelse, at der **iværksættes en evaluering af Årsregnskabslovens § 99a**, herunder særligt med fokus på dens effekt på **menneskerettighedsområdet**. Evalueringen bør gøre brug af både kvalitative og kvantitative metoder og bør informere, hvordan og hvorvidt specifikke rapporteringsstandarder eller indikatorer kan hjælpe til at forbedre rapporteringen. Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at evt. standarder eller indikatorer tager højde for, at arbejdet med nødvendig omhu er en proces, der kræver at virksomheder skal identificere, i dialog med berørte interessenter, de mest centrale udfordringer for netop deres virksomhed, dets aktiviteter og samarbejdspartnere.

Global Compact Network Denmark (GCDK)

GCDK opfordrer til, at danske krav til redegørelsen for samfundsansvar bør lægge sig op ad **internationale standarder** som Global Compact, GRI, CDP, samt international lovgivning, som virksomhederne allerede har implementeret i deres rapportering. De danske krav bør ifølge GCDK være på linje med opdateringen af direktivet for ikke-finansielle rapporte-

ring i EU-regi og den kommende opdatering af retningslinjer for rapportering i Global Compact.

GCDK anbefaler, at den **principbaserede tilgang** som **Global Compact** repræsenterer fortsat udgør grundlaget for de danske rapporteringskrav.

GCDK henviser til, at virksomhedernes bidrag til opnåelsen af FN's **verdensmål** bør spille en større rolle for Danmarks fremdrift på opnåelsen af verdensmålene samt for opnåelsen af en CO2 reduktion på 70 %. GCDK opfordrer til, at **rapporteringskrav skal være fleksible**, da virksomheder har forskellige forretningsmodeller, størrelser og målgrupper. Virksomhederne bør selv vurdere deres negative indvirkninger og vælge hvilken rapporteringsramme, der er relevant for deres sektor og interesser.

GCDK foreslår, at der i rapporteringen bør være øget fokus på virksomhedernes **ambitioner og målsætninger for fremtiden**, og at der opstilles **rammevilkår**, der sikrer, at det kan betale sig at arbejde med samfundsansvar som en del af forretningen. Derfor anbefaler GCDK, at der ses nærmere på incitament-strukturer for arbejdet med samfundsansvar herunder også krav til **offentlige indkøb** og **offentlige investeringer**.

Endelig mener GCDK, at der for at strømline virksomhedernes rapportering, er et behov for grundlæggende **kapacitetsopbygning** og faciliteret dialog mellem virksomheder og deres interesser, hvilket Erhvervsstyrelsen med fordel kan facilitere.